

BIBLIOTECA OBERTA. CURS D'INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT CONTEMPORANI. PRIMERA PART — COMISSARIAT PER PAUL B. PRECIADO

— Dilluns 02 de Febrer de 2015, a les 19.00 h
Karl Marx llegit/usat per Salvador López Arnal

RESUM DE LA CONFERÈNCIA

Són temps marxians. Es parla de la dissolució de la troika, i, en el seu blog *Thoughts for the Post-2008 World*, el nou ministre d'Economia grec Yanis Varoufakis publica un post titulat «Confessions of an Erratic Marxist in the Midst of a Repugnant European Crisis [Confessions d'un marxista erràtic enmig d'una crisi europea repugnant] on afirma: «Fins i tot la meva economia no marxista va ser guiada per una mentalitat fortament influïda per Marx». Segons Salvador López Arnal no existeix un temps més favorable que els nostres dies per llegir, utilitzar o parlar de Karl Marx.

Ara bé, l'aproximació de López Arnal, enlluernat per la capacitat analítica del filòsof alemany, pren com a eix vertebrador dos referents concrets. Per un costat, l'assaig de Mary Gabriel *Amor y capital. Karl Marx y el nacimiento de una revolución* –vegeu bibliografia–, que Arnal utilitza per explicitar la importància de Jenny von Westphalen com a motor vital i intel·lectual imprescindible, i per llegir Marx des dels afectes. Per un altre, l'article del lògic americà Willard Van Orman Quine «The Ways of Paradox» –publicat amb el títol «Paradox» a la revista *Scientific American*, volum 206, el 1962– on es duia a terme una classificació de les paradoxes en tres grups: les falsídiques –fer creure, per exemple, que es pot provar que 2 és igual a 1 mitjançant un raonament complex però fals–; les verídiques –un raonament porta a una contradicció absurda que finalment esdevé una nova sentència verídica, com en el famós cas del barber–, i les antinòmies –les que obliguen a canviar d'esquemes conceptuals. Precisament aquest darrer tipus és el que més sembla interessar a López Arnal, ja que ens obliga a repensar el llenguatge del món, la nostra forma d'aproximar-nos-hi. Partint d'aquest marc d'actuació, se'ns plantejaren una sèrie de postulats i de paradoxes marxianes.

Pel que fa als postulats, podem destacar les premisses segons les quals Marx és encara vigent –un article del *Financial Times* del 2006 reclama la lectura d' *El capital*–, i encara vivim sota la seva influència: el seu engranatge intel·lectual és honest; sense la companyia de la seva dona Jenny no hagués estat capaç d'assolir les fites que avui reconeixem; és possible aproximar-se a la seva obra des de consideracions sobre la mort; cal contextualitzar-lo bé, evitant llegir cites o passatges de la seva obra sense tenir en compte el marc complex i concret en el qual s'inscriuen; Marx va ser un pensador d'influència hegeliana; el pensament marxista

es fonamenta en la recerca de llibertat; no hem de llegir Marx com un corpus textual inqüestionable.

Partint d'aquest postulats, López Arnal planteja una sèrie de paradoxes d'entre les quals destaquem: la paradoxa entre el verb –entès com la paraula, com aquells autors que influeixen Marx– i l'acció –implicació real amb el moviment obrer–; la paradoxa d'un text clàssic i crític que no ha estat llegit de forma bíblica o talmúdica, o que no ha estat llegit per certes associacions o activistes per als quals hauria de ser indispensable la seva lectura; la paradoxa que la seva obra sigui un clàssic pel que fa a postulats sobre l'emancipació però alhora hagi estat acusada d'inspiradora de grans barbàries; la paradoxa que uns textos que afirmen anar en contra de tot tipus de censura s'hagin utilitzat per justificar la censura de determinades ciències o metodologies; la paradoxa de les tradicions oposades del comunisme i l'anarquisme, enfrontades però tan semblants en els punts essencials; la paradoxa de la interpretació i la transformació del món des de la filosofia.

Plantejades aquestes paradoxes, classificades partint de l'article de Quine, López Arnau conclou preguntant-se per les carències i el llegat de Marx. Pel que fa a la primera qüestió, la resposta és clara: la carència d'un discurs tan ben articulat en allò psicològic i antropològic com en allò econòmic i polític. Si ens preguntem pel seu llegat fins al 2015, quan fa uns dies encara ens apareixen notícies sobre la pervivència d'indústries criminals –en aquest cas General Motors–, per a López Arnal la resposta també és clara: el llegat de Marx és el d'una nova pràctica de la filosofia i del filosofar; és l'intent d'irrupció d'una nova cultura en la història de la humanitat.